

MARTA HUSIĆ

PRINOS BIBLIOGRAFIJI MILE MAGDIĆA S POSEBNIM OSVRTOM NA POVIJEST GRADA SENJA

Marta Husić
Čabarska 9
HR 10000 Zagreb
marta.husic@gmail.com

UDK: 94(497.5 Senj)
929 Magdić, M.
Pregledni članak
Ur.: 2013-10-02

Namjera ovog rada jest ukazati na važnost znanstvenog djelovanja Mile Magdića, koji je najviše doprinosa dao istraživanju povijesti grada Senja. Objavom radova vezanih uz povijest burgova i tvrđava te prijepisom povijesnih dokumenata dao je veliki doprinos hrvatskoj historiografiji i arhivistici. Iako je surađivao s renomiranim hrvatskim povjesničarima kao što su Radoslav Lopašić i Franjo Rački, njegov značaj i doprinos u hrvatskoj historiografiji nisu prepoznati. Upravo bi ovaj rad trebao podsjetiti na Magdićev predani rad i doprinos hrvatskoj historiografiji, posebice istraživanju povijesti grada Senja.

Ključne riječi: Mile Magdić, Senj, Ogulin, 1878., arhiv, topografija

Ove godine navršava se 140 godina otkako je objavljen Magdićev prvi rad.¹ Iako je rođen u Ogulinu, veći dio života proveo je u Senju kojem je posvetio većinu svojih znanstvenih analiza. Predanim znanstvenim radom kao povjesničar i arhivist te objavom upravo prijepisa dokumenata senjskog arhiva, omogućio je uvid u povijesne spise grada. Radovi o Mili Magdiću i njegovu doprinosu povijesti kao znanosti² u hrvatskoj su historiografiji rijetko pisani.³

¹ M. MAGDIĆ, 1873/74, 3-9.

² Brojne radove Magdić je posvetio upravo povijesti Like i Krbave te gradova i utvrda. "Prilog našoj kulturnoj historiji. Senjska tvornica za jedra i konope u drugoj polovini XVIII. vijeka", *Jutarnji list*, 11/1922, 3642, 7; "Prilozi našoj kulturnoj historiji; Senjska pomorska

Najviše pažnje Mili Magdiću posvetio je Krešimir Regan u svom članku "Mile Magdić i Narodne novine 1899–1918. Prinos bibliografiji o plemićkim gradovima i kaštelima Like, Vinodola, Podvelebitskog primorja i Korduna".⁴ U njemu je sustavno i cjelovito dan prikaz Magdićeve bibliografije s osvrtom na najvažnije Magdićeve radove. Tako je glavna namjera ovoga rada svojevrsna nadopuna Reganova članka odnosno podsjetnik na Magdićevu znanstvenu djelatnost. Bez njegovih brojnih radova vezanih uz arhiv grada Senja mnogi bi dokumenti danas ostali nepoznanica.

Mile Magdić – biografija

Rođen je 29. rujna 1847. godine u Ogulinu, u obitelji krajiškog upravnog časnika Mate Magdića i njegove supruge Ane.⁵ Osnovnoškolsko obrazovanje Magdić stječe u Ogulinu i Rakovici, a srednjoškolsko u senjskoj gimnaziji. Na fakultetu u Grazu, Karl – Franzens – Universität studira povijest i geografiju, a nakon povratka u Hrvatsku 1872. godine imenovan je pomoćnim nastavnikom, točnije "namjestnim učiteljem" Kraljevske velike realke u Zagrebu. Već sljedeće godine odlazi u Senj gdje je imenovan "pravim učiteljem" Kraljevske velike ili više gimnazije. Ondje ostaje sve do 1886. kada je premješten u Osijek. Na mjestu profesora zemljopisa i povijesti u Kraljevskoj velikoj gimnaziji radi do 1887. godine, a na mjesto ravnatelja Kraljevske male realke i male realne gimnazije u Srijemskoj Mitrovici promaknut je već sljedeće godine.⁶ U Liku se vraća 1895. godine na mjesto ravnatelja gospičke male realke sve do 1906. godine kada je premješten u Varaždin na mjesto ravnatelja Kraljevske velike gimnazije. Na toj je dužnosti ostao do umirovljenja 1908. godine. Preselio se u Zagreb gdje je primljen u Meštarski zbor *Braće hrvatskog zmaja* kao doživotni i počasni redovni zmajski brat pod brojem 677.⁷ Svečano ustoličenje redovnog i počasnog zmajskog brata pod pridjevkom *Zmaj ogulinski* obavljen je 16.

trgovina od XIII. do XIX. vijeka", *Jutarnji list*, 11/1922, 3645, str. 2; "Grad Prozor", *Narodne novine*, 69/1904, 225, 2. IV, str. 13–14; "Grad Vitunj" *Narodne novine*, 71/1905, 229, 6. X, 1-2; "Grad Mrsinj", *Narodne novine*, 71/1905(b), 256, 8. XI, str. 1-2; "Grad Belaj (Bilaj)", *Narodne novine*, 72/1906, 90, 19. IV, str. 1-2; "Grad Počitelj", *Narodne novine*, 78/1912, 224, 27. IX; Isto, 78/1912, 225, 28. IX; "Grad Brinj ili Sokol" *Narodne novine*, 78/1912, 175, 30. VII, 1-3.

³ Dosadašnja historiografska djela o Mili Magdiću obuhvaćaju nekolicinu kraćih radova koji ga spominju tek u nekoliko crtica. Tako je spomenut u *Senjskom zborniku* posvećenog gimnaziji u Senju (B. DIKLIĆ, 1989, 71–110; D. BABIĆ, 1989, 163–184).

⁴ Članak je objavljen u časopisu *Studia lexicographica*, 4/2010; 1/6; 91-113

⁵ *Hrvatska enciklopedija*, sv. VI, 2004, 751.

⁶ S. SRŠAN, 2009, 56-57.

⁷ J. RELKOVIĆ, 1927, 8.

studenoga 1927. Nakon duge i teške bolesti preminuo je u Zagrebu (3. veljače 1931.) i pokopan na zagrebačkom groblju Mirogoj.⁸

Magdić kao povjesničar

Znanstveni rad započinje djelom "O postanku njemačkih vojvodina početkom desetog vieka", *Izvješće Kralj. velike gimnazije u Senju* (1873/74., str. 3–9.). Ovo djelo prvo je od mnogih koji su uslijedili. Godina izdanja ujedno je i godina kada Magdić počinje raditi u Senjskoj gimnaziji (u razdoblju od 1873. do 1886.⁹) Navedeno djelo izdano je kao stručni rad u sklopu *Izvješća gimnazije*.¹⁰ Iako autorica Zlata Derossi u svom članku "Senjska gimnazija u školskim izvještajima od 1852/53 do 1939/40." detaljno analizira upravo gimnazijska izvješća, uopće se ne osvrće na Magdića.¹¹ Nepažnja autorice postaje još veća ukoliko se skrene pažnja na Magdićevo djelo *Topografija i poviest grada Senja* (1875/76.) koje je nedugo poslije tiskano i u zasebnom izdanju. U navedenom djelu Magdić piše o gradu Senju, njegovom zemljopisom položaju, tvrđavi i predgrađu Varoš i o svim važnim ustanovama grada Senja. Povijesti grada od prvog spominjanja (Plinije Stariji) do tadašnjeg statusa grada Senja kao slobodnog kraljevskog grada, posvećen je drugi dio knjige. Zbog izdanja tako važnog djela za povijest grada, gradsko poglavarstvo grada Senja dalo je Magdiću naslov počasnog građanina 1877. godine.¹²

Magdić je priredio i napisao predgovor u djelu *Život i djela Mateše Antuna Kuhačevića* (1878).¹³ Navedeno djelo sadrži Kuhačevićeve pjesme: osam stihovanih poslanica, pet kraćih nabožnih pjesama, pjesmu-kritiku novih običaja u Senju i prigodnice posvećene Sedmogodišnjemu ratu. Na kraju djela Magdić prilaže i popis talijanskih i manje poznatih riječi te popis djela koja su izašla u njegovoj nakladi.¹⁴ Upravo činjenica kako za vrijeme života Kuhačević nije objavio ni jedno svoje djelo svjedoči o važnosti Magdićeve knjige o njemu.¹⁵ O Kuhačeviću Magdić je objavio i kratku biografiju kao suradnik u knjizi *Znameniti i zaslužni Hrvati*.¹⁶ Autor je i djela *Senjska buna (1712 -*

⁸ K. REGAN, 2010, 94-95.

⁹ B. DIKLIĆ, 1989, 73.

¹⁰ *Izvještaji gimnazije* tiskani su od prve godine izlaženja (1853.) na njemačkom jeziku u Zagrebu dok su sljedeći, od 1874. godine, tiskani u Senju, nakon osnutka senjske tiskare; V. ANTIĆ, 1975, 153.

¹¹ Z. DEROSI, 1989, 124 -126.

¹² K. REGAN, 2010, 95.

¹³ V. ANTIĆ, 1975, 157.

¹⁴ M. MAGDIĆ, 1878.

¹⁵ *Hrvatska enciklopedija*, sv. VI, 2004, 326.

¹⁶ E. LASZOWSKI, 1990.

1722.)¹⁷, koja je analizirala dotada vrlo slabo istražene bune na području Primorja. Navedeno djelo koristio je i Drago Roksandić u svom članku.¹⁸

Kako je često mijenjao svoje boravište napredovanjem na mjesto ravnatelja, tako se mijenjala i njegova interesna sfera istraživanja, iako je većina njegovih kasnijih radova tematikom vezana uz gradove Like i grad Senj. Njegova djela dotiču se gospodarske povijesti grada Varaždina ("Varaždinski obrtnici i njihovi cehovi u XVIII. vijeku", *Jutarnji list*, 11/1922c, 3898, str. 4.) te rodnog grada Ogulina. Svoju znanstvenu karijeru okrunio je nizom crtica iz prošlosti i rasprava iz prošlosti grada Ogulina, na temelju kojih je napisao i o vlastitu trošku 1926. godine objavio monografiju o povijesnoj i kulturnoj baštini svojega rodnoga grada.¹⁹ U knjizi posvećenoj Bernardinu Frankopanu, utemeljitelju grada Ogulina, Magdić je krenuo od zemljopisnih osobitosti do povijesnih činjenica koristeći kao izvore i literaturu povjesničara Lopašića, Kukuljevića, Valvasora, Frasa i dr.

U radu "Narodne priče o gradinama"²⁰, između ostalih spominje priče o Nehajgradu. Prva priča odnosi se na narodnu predaju prema kojoj je u Nehajgradu bio sazidan fratar koji je htio predati grad Turcima, dok se druga priča odnosi na podatak kako je utvrda podzemnim hodnikom bila povezana sa samim gradom Senjom. Magdić napominje kako je i sam tragao za hodnikom i pri tome se oslanjao na Valvasora²¹ i njegovo djelo *Die Ehre des Herzogthums Krain* u kojem nema spomena o podzemnom hodniku.²²

Izuzetna je njegova suradnja sa *Narodnim novinama* gdje je objavljivao članke o brojnim srednjovjekovnim utvrdama i gradovima, od kojih su mnogi nestali. Zahvaljujući njemu, danas su ostali sačuvani zapisi i opisi gradova i utvrda.²³ Iako je navedena suradnja rezultirala s nekoliko desetaka objavljenih

¹⁷ M. MAGDIĆ, 1897, 151-159.

¹⁸ D. ROKSANDIĆ, 1982, 33-34.

¹⁹ M. MAGDIĆ, 1996.

²⁰ Rad je objavljen u *Zborniku za narodni život i običaje Južnih Slavena*, 14/1909, 14; 124-133.

²¹ Valvasor, Johann Weichard (1641. – 1693.), polihistorik talijanskog podrijetla. Potječe iz plemićke obitelji, studirao retoriku kod isusovaca u Ljubljani te povijest, matematiku, arheologiju magiju i alkemiju u Lyonu. Vlasnik bogate zbirke knjiga, umjetnika, rukopisa i grafika. Njegov dvorac u Wagensburgu postao je kulturno središte u kojem je nastojao stvoriti geografsko-kulturno-povijesno djelo o Kranjskoj. Utemeljitelj radionice i tiskare za bakrorez. Među njegovim suradnicima ističe se i Hrvat, Pavao Ritter Vitezović, također Senjanin. Zbog visokih troškova prodao je sve svoje zbirke i dvorac, a njegova grafička zbirka danas se nalazi u Grafičkom kabinetu, HAZU; *Hrvatska enciklopedija*, sv. XI, 2004, 271.

²² U navedenom djelu, pokraj svih važnijih stvari koje Valvasor navodi, izostavlja podatak o podzemnom hodniku, koji bi svakako u ono doba predstavljao važnu stratešku prednost utvrde Nehaj; M. MAGDIĆ, 1909., 128

²³ O njegovoj suradnji s *Narodnim novinama* i popisu radova vidi u : K. REGAN, 2010.

članaka o utvrdama Like i Krbave, u vrijeme kada burgologija započinje svoj put kao znanost, interpretacija njegovih djela i valorizacija je potpuno izostala i njegovih suvremenika i sadašnjih renomiranih stručnjaka.²⁴

Osim s *Narodnim novinama*, Magdić je u suradnji s novinama *Slavonische Presse* objavio i feljton u deset nastavaka pod naslovom *Relation des Freiherrn Georg von Managetta über die Seestadt Carlobago nebst einer kurzen Topographie des croatischen Rüstenlandes von Zengg bis Carlobago von Jahre 1755*.²⁵ U feljtonu Magdić daje prijepis dokumenta iz karlobaškog arhiva pokušavajući analizirati odnos Karlobaga i grada Senja u drugoj polovici 18. stoljeća, točnije nakon 1755. godine. Pri tome je zahvalu izrazio tadašnjem gradonačelniku Karlobaga, Stjepanu Dominusu. Trgovačko-gospodarske veze Senja i Karlobaga kasnije je analizirao i Igor Karaman u članku "Prilog za povijest Senja i Kralobaga u drugoj polovici XVIII. stoljeća" u kojem je koristio i Magdićevu *Topografiju i poviest grada Senja*.²⁶

U članku objavljenom u časopisu *Jugoslavenski pomorac* pozornost je posvetio senjskoj mornarici u razdoblju poljičkog rata (1733.–1736.). Tada su senjski brodovlasnici Šime Kuhačević, Matija Daničić, Ivan Demelli, Pavao Domazetović, Franjo Stamber, Nikola Marotti, Franjo Aichelburg, Petar Vukasović i Govković opremili 15 brodova duge plovidbe za što su iz komorske blagajne pripomoći dobili 6000 forinti, te su brodovlje stavili u službu države. Namjera njegova članka bila je ukazati na posebne važnosti senjske mornarice jer tada Austrija nije imala svoju mornaricu. Upravo su senjski brodovi činili posebnu jedinicu čiji je zadatak bio napad na brodove Francuske, Španjolske i Sardinije.²⁷

Osvrt na fazu senjskog arhivara umjesto zaključka

Usporedno s historiografskom djelatnošću Magdić je razvijao i značajnu arhivističku djelatnost. Istraživanjem arhiva počeo se baviti za vrijeme boravka u Senju. Tada je, na zamolbu senjskoga gradskog poglavarstva, započeo tijekom druge polovice 70-ih godina 19. stoljeća rad na uređenju senjskoga gradskog i kaptolskog arhiva.²⁸ Posao arhivara obilježio je njegov znanstveni

²⁴ K. REGAN, 2010, 107; A. ŽMEGAČ, 2006.

²⁵ Feljton je objavljen u sljedećim izdanjima 9. siječanj 1887, god. izdanja III, br. 4, 16. siječanj 1887, III., br. 7, 23. siječanj, 1887, III, br. 10; 3. veljače, 1887, III., br. 15; 6. veljače 1887, III, br. 16; 8. veljače 1887, III, br.17; 10. veljače 1887, III, br. 18; 13. veljače 1887, III, br. 19; 20. veljače 1887, III, br. 22; 22. veljače 1887, III, br. 23.

²⁶ Članak je objavljen u *Historijskom zborniku*, god. XIX-XX, br. 8, 1966-67, 103.–127.

²⁷ M. MAGDIĆ, 1925, 3-4.

²⁸ K. REGAN, 2010, 95.

rad sve do kraja života Neumornim prepisivanjem arhivske građe Magdić je široj javnosti omogućio uvid u više od 110 isprava²⁹. Kasnije će njegov rad i trud biti još vrijedniji jer će tijekom ratnih zbivanja 20. stoljeća arhiv biti uništen, a brojno arhivsko gradivo izgubljeno.

Godine 1880. započinje njegova suradnja s časopisom *Starine*, u izdanju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. U njihovim je izdanjima Magdić objavljivao izvorne isprave vezane uz senjske plemićke obitelji. Izučavanju povijesti plemićkih obitelji grada Senja pridonijeli su Magdićevi radovi u razdoblju od 1880. do 1885. Prijepisi plemićkih povelja i darovnica objavljeni su u *Starinama* u nekoliko nastavaka, pod naslovom "Prilozi za poviest starih plemićkih obitelji senjskih". U prvom nastavku iz 1880. godine Magdić daje prijepis *Protocolo dell nobili in Segna, registrato ordine alfabetico* u kojem uz popis plemića daje i popratne bilješke s dodatnim pojašnjenjima.³⁰ U drugom dijelu članka, Magdić donosi prijepis rodoslovlja obitelji Daničić koji je pronašao u arhivu grada Senja u knjizi *Privilegia, imunitates, ac statuta, a divis hungariae regibus Segniensi civitati concessa*, autora Ivana pl. Daničića.³¹ U navedenim se nastavcima članaka, osim šturog popisa plemićkih obitelji³² nalaze i prijepisi plemićkih povelja. Prijepisi su objavljeni u dva nastavka (u 15. i 17. broju *Starina*). U prvom dijelu objavljeni su prijepisi plemićkih obitelji Živković, Daničić, Vranjanin, Karin, Domazetović i Ugarković.³³ Posebnost prvog dijela jest i prijepis pod naslovom *Vita e valorose azzioni del conte general Stanislao Domazettovich, e de conti Tadia, Lazzaro, e Marco suoi fratelli*.³⁴ Drugi nastavak posvećen je obiteljima Homolić, Miletić, Moletić, Kuhačević, Vukasović te darovnicama triju plemićkih obitelji (Daničić, Novaković, Homolić).³⁵ Prilog o obitelji Novaković iz 12. broja *Starina* nadopunio je nešto kasnije nakon pronalaska dvije isprave u arhivu senjskog kaptola koje je i objavio u prijepisu u *Vjestniku Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*.³⁶

U jednom članku napominje kako je 1881. godine istraživao gradski arhiv po napatku Franje Račkog, a tom je prilikom pronašao i popis

²⁹ Magdić sam ističe: "Pored svoga teškoga učiteljskoga zvanja prepisao sam u razmjerno kratkom vremenu iz gradskoga i kaptolskog arkiva preko 110 izprava (...)", M. MAGDIĆ, 1899, 139.

³⁰ "Prilozi za poviest starih plemićkih obitelji senjskih," *Starine*, 1880., 224-229.

³¹ M. MAGDIĆ, 1880, 224-229, 228-229.

³² M. MAGDIĆ, 1885, 49-53.

³³ M. MAGDIĆ, 1883, 155-167.

³⁴ M. MAGDIĆ, 1883., 155-167, 165-167.

³⁵ M. MAGDIĆ, 1885, 54-76.

³⁶ M. MAGDIĆ, 1900, 245-247.

patricijskih i građanskih obitelji grada Senja iz 1758. godine.³⁷ Premda je prijepise isprava pod naslovom *Spomenici za povjest grada Senja od g. 1458–1781. te Isprave XV., XVI., XVII. i XVIII. vieka, koje se čuvaju u arhivu senjskog kaptola i arhivu senjske biskupije* otkupila Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti prilikom izrade *Diplomatičkoga zbornika Kraljevina Hrvatske, Dalmacije i Slavonije (Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, sv. I–XVIII, 1904–90)*, rukopisi nisu bili tiskani. Stoga ih je Magdić, uz dopuštenje Akademije, počeo objavljivati.³⁸ Osim objašnjenja radi čega su isprave bile prepisivane, članak donosi detalje vezane uz tadašnji arhiv senjskog kaptola. Prema Magdićevim riječima, on se nalazio u sakristiji senjske katedrale sv. Marije "u ovcem ormaru sa mnogo pretinaca". Spomenutih petnaest sprava našao je tek dvije godine kasnije (1885.) od prvotnog pregledavanja arhiva, u "najgornjem redu pretinaca" u svežnju od kojih je trinaest sprava bilo latinskim jezikom, jedna talijanskim jezikom i jedna isprava njemačkim jezikom.³⁹ Prepisano arhivsko građivo objavljeno je u nekoliko izdanja *Vjestnika*.⁴⁰ U prvom izdanju *Vjestnika*, objavljene su isprave senjskog arhiva u razdoblju od 1388. do 1781. te kaptolskog arhiva u razdoblju od 1392. do 1739. Značaj drugog članka tim je veći jer, prema Magdićevoj bilješci, arhiv do tada nije bio uređen, a isprave nisu imale signature.⁴¹

U drugoj godini izdavanja, Magdić je objavio ukupno osam priloga. U prvom prilogu "Regesta nekih izprava XIV. vijeka, koje je prepisao franjevac Felice Bartoli" Magdić donosi regeste grada Krka koje još do tada nisu bile objavljene, a izabrao je one koje je smatrao najvažnijima ne samo sa povijesne nego i filološke strane.⁴² Daljnje rasprave većinom se odnose na povijest grada Senja. Od velikog značaja istaknula bih raspravu "Kratak popis onih izprava, koje je nestalo iz senjskog gradskog arkiva između godine 1683.–1883."⁴³ U njoj je Magdić komparacijom popisa arhivskih isprava autora Pavla Rittera Vitezovića iz 1683. ustanovio kako do 1883. u arhivu

³⁷ M. MAGDIĆ 1885, 49-53.

³⁸ M. MAGDIĆ, 1901, 47-59, 47.

³⁹ M. MAGDIĆ, 1901, 47-59, 47.

⁴⁰ U prvom izdanju *Vjestnika*, urednik Bojničić ističe kako je zbog nedostatka povijesnog časopisa, a kako se Akademijina izdanja *Starine i Rad* ne mogu smatrati povijesnim časopisom, uz banovo rješenje, dopušteno je izdavanje povijesnog časopisa (...) u četvrtgodišnjih svezcih od 4 arka na trošak zem. proračuna, a pod uredništvom zem. arkivara.; I. BOJNICIĆ, 1899, 1.

⁴¹ M. MAGDIĆ, 1899, 244.

⁴² M. MAGDIĆ, 1900, 20.

⁴³ M. MAGDIĆ, 1900, 186 -189.

nedostaje 79 isprava.⁴⁴ Stoga u svojoj raspravi donosi popis nestalih isprava uz navedenu signaturu kakvu je zatekao u Vitezovićevoj popisu, kronološkim redom u razdoblju od 1474. do 1607. godine. Njegov članak o pravu na sajam grada Senja i prijepis privilegija⁴⁵ koristio je i Laszowski u svom članku izdanim 1902. godine.⁴⁶

Njegov je rad vrlo brzo prepoznat u znanstvenim krugovima jer je 1885. po nalogu vlade bio jedan od poslanika sa zadaćom proučavanja *arkive ogulinske i primorske*, zajedno s Radoslavom Lopašićem.⁴⁷ Zadaća im je bila pregledati arhive i prenijeti spise u Zemaljski arhiv u Zagrebu kako bi se očuvali. O tome je Lopašić napisao i *Izvještaj o arkivima počamši od Ogulina do mora g. 1886.*⁴⁸ U raspravi "Deset izvornih izprava, koje se čuvaju u arhivu trsatskoga samostana" vidljiv je i zajednički rad s Radoslavom Lopašićem. Obojica su u tri dana pregledala arhiv i zapisala tek desetak isprava, kako i sam Magdić napominje: "Nu pored sve naše marljivosti, uradismo malo, pošto smo morali prekinuti naša istraživanja na Trsatu, gdje bi bilo posla i za nekoliko mjeseci, da nastavimo izpitivanje ostalih primorskih arkiva sve do Senja, jer su se veliki školski praznici primicali svomu kraju, a meni je valjalo dne 1. listopada nastaviti svoje službovanje u kr. gimnaziji senjskoj".⁴⁹

Njegovi radovi, posebice oni proizašli iz rada u arhivu, omogućili su drugim povjesničarima lakši pristup arhivskom građivu, dok su preostale Magdićeve radove koristili povjesničari u različitim razdobljima hrvatske historiografije.⁵⁰ Ipak, ukupna važnost njegova rada nije prepoznata. Najvažniji doprinos Mile Magdića ostvaren je na polju izučavanja povijesti Senja, kraljevskog grada i kasnije vojnog komuniteta. Bez uporne Magdićeve djelatnosti prepisivanja arhivskih izvora veći broj isprava danas bi bio nepoznanica mlađim generacijama povjesničara.

⁴⁴ Popis je sastavio pod nazivom "Rhegestrum privilegiorum regiae liberae civitatis Segniae, una et literarum, in archivio eiusdem communitatis repertarum anno domini 1683.", a nalazio se u sklopu rukopisa Ivana pl. Daničića iz 1764. godine, "Privilegia, immunitates, ac statua, a divis Hungariae regibus Segniensi civitati concessa"; M. MAGDIĆ, 1900, 186.

⁴⁵ M. MAGDIĆ, 1900, 109-113.

⁴⁶ E. LASZOWSKI, 1902, 76.

⁴⁷ E. LASZOWSKI, 1899, 12.

⁴⁸ S. ANTOLJAK, 2004, 540.

⁴⁹ M. MAGDIĆ, 1900, 41.

⁵⁰ V. KLAIĆ, 1902, 1-31; D. ROKSANDIĆ, 1982, 33-106, Ž. HOLJEVAC, 2013, 301-320.

*Bibliografija Mile Magdića*⁵¹

- Mile MAGDIĆ, O postanku njemačkih vojvodina početkom desetog vieka, *Izviješće Kralj. velike gimnazije u Senju*, 1873/74, 3-9.
- Mile MAGDIĆ, Topografija i poviest grada Senja, *Program Kraljevske više gimnazije u Senju*, 1875/76, 3-19.
- Mile MAGDIĆ, *Grad Senj, Mjestopis i opis*, Senj, 1877.
- Mile MAGDIĆ, Prilozi za poviest starih plemićkih obitelji senjskih, *Starine*, 12/1880, 224-229.
- Mile MAGDIĆ, Prilozi za poviest starih plemićkih obitelji senjskih, *Starine*, 15/1883, 155-167.
- Mile MAGDIĆ, Popis patricijskih i građanskih porodica senjskih od godine 1758., *Starine*, 17/1885, 49-53.
- Mile MAGDIĆ, Crtice iz kronike grada Senja od godine 1719-44, *Narodne novine*, 52/1886, 227-229; 231, 235-237; 241.
- Mile MAGDIĆ, Senjska buna (1719. – 1722.), *Kalendar Danica*, 1897, 151-159.
- Mile MAGDIĆ, Regesta važnijih i znamenitijih izprava senjskih arkiva, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko – dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 1/1899, 139-155.
- Mile MAGDIĆ, Regesta važnijih i znamenitijih izprava senjskih arkiva. Regesta kaptolskog arkiva, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 1/1899, 244-251.
- Mile MAGDIĆ, Regesta nekih izprava XIV. vijeka, koje je prepisao franjevac Felice Bartoli, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900a, 20-26.
- Mile MAGDIĆ, Deset izvornih izprava, koje se čuvaju u arhivu trsatskoga samostana, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900b, 41-49.
- Mile MAGDIĆ, Zanimiva tiskom još ne izdana izvorna izprava od g. 1486., *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900d, 61-62.
- Mile MAGDIĆ, Statut kralja Ferdinanda III. od godine 1640. za grad Senj, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900c, 78-97.
- Mile MAGDIĆ, Tri sajamska privilegija za grad Senj, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900d, 109-113.
- Mile MAGDIĆ, Povelja kojom je kralj Ferdinand III. dne 23. veljače 1652. uvrstio grad Senj u broj kraljevskih i slobodnih gradova, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900d, Zagreb, 123-125.

⁵¹ Ovim putem navodim samo bibliografiju vezanu uz tematiku grada Senja. Do članaka izdanih u *Jutarnjem listu* (1922.) u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici nisam uspjela doći jer se primjerci na mikrofilmu trenutno nalaze na dodatnoj obradi u Zbirci starih hrvatskih novina dok je tiskano izdanje primjeraka nemoguće dobiti na uvid zbog oštećenosti.



Sl. 1. Naslovnica knjige *Topografija i poviest grada Senja* autora Mile Magdića iz 1877.

- Mile MAGDIĆ, Kratak popis onih izprava, koje je nestalo iz senjskog gradskog arkiva izmedju godine 1683.–1883., *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900d, Zagreb, 186-189.
- Mile MAGDIĆ, Još dva priloga za povijest plemićke porodice Novakovića, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 2/1900d, Zagreb, 245-247.
- Mile MAGDIĆ, Petnaest izprava, koje se čuvaju u arhivu senjskog kaptola", *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 3/1901, 47–59.
- Mile MAGDIĆ, Senjsko žiteljstvo i senjska gradska uprava u XVII vijeku, *Narodne novine*, 67/1901, 256-257.
- Mile MAGDIĆ, Narodne priče o gradinama", *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena*, 14/1909, 14, 124-133.
- Mile MAGDIĆ, Senj u XVII. vijeku, *Hrvatsko kolo*, 6/1910, 43-61.
- Mile MAGDIĆ, Prilog našoj kulturnoj historiji. Senjska tvornica za jedra i konope u drugoj polovini XVIII. vijeka, *Jutarnji list*, 11/1922, 3642, 7.
- Mile MAGDIĆ, Prilozi našoj kulturnoj historiji. Senjska pomorska trgovina od XIII. do XIX. vijeka, *Jutarnji list*, 11/1922, 3645, 2.
- Mile MAGDIĆ, *Dom i svijet*, 14/1901; 12; 237-238.
- Mile MAGDIĆ, Senjska pomorska trgovina i senjska trgovačka mornarica u XVIII. vijeku, *Jugoslavenski pomorac* 1/1925, 01. siječanj 1925, 3-4.

Literatura

- Vinko ANTIĆ, Tiskarstvo u Senju u XIX i XX stoljeću, *Riječka revija*, 11, Rijeka, 1962, 3-4, 81-86.
- Vinko ANTIĆ, Vinko, Rad i djela senjskih tiskara XIX i XX stoljeća, *Senjski zbornik*, 6, Senj, 1975, 151-158.
- Stjepan ANTOLJAK, *Hrvatska historiografija*, Zagreb, 2004.
- Dragomir BABIĆ, Književnici i publicisti (i drugi protagonisti pisane riječi i kulturni radnici) profesori i đaci Senjske gimnazije, *Senjski zbornik*, 16, Senj, 1989, 163-184.
- Zlata DEROSI, Senjska gimnazija u školskim izvještajima od 1852/53 do 1939/40, *Senjski zbornik*, 16, Senj, 1989, 111-140.
- Bogdan DIKLIC, Nastavnici, učenici, maturanti i direktori Senjske gimnazije i COUO *Vladimir Čopić* od 1839-1989 godine, *Senjski zbornik*, 16, Senj, 1989, 71-110.
- Željko HOLJEVAC, Zapadna Hrvatska. Gorski kotar, Lika, Krbava i Primorje, *U potrazi za mirom i blagostanjem. Hrvatske zemlje u 18. stoljeću*, Zagreb, 2013.
- Hrvatska enciklopedija*, VI., sv. XI, Zagreb, 2004.
- Igor KARAMAN, Prilog za povijest Senja i Karlobaga u drugoj polovici XVIII. stoljeća, *Historijski zbornik*, god. XIX-XX, Zagreb, 1966-67, 103-127.
- Vjekoslav KLAJČ, *Krčki knezovi Frankapani*, Zagreb, 1901.
- Vjekoslav KLAJČ, Građa za topografiju ličko-krbavske županije u srednjem vijeku. *Vjesnik Hrvatskoga arheološkoga društva*, 6, Zagreb, 1902, 1, 1-31.
- Emil LASZOWSKI, Prilog za povijest sajмова u Hrvatskoj i Slavoniji, *Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, 4/1902, 67-79, Zagreb.
- Emil LASZOWSKI, *Znameniti i zaslužni Hrvati*, Zagreb, 1990, Pretisak izdanja iz 1925.
- Ivanka PRPIĆ, Učenici i maturanti Senjske gimnazije koji su postigli znatne uspjehe na znanstvenom, kulturnom, društvenom i sportskom polju, *Senjski zbornik*, 16, Senj, 1989, 141-162.
- Krešimir REGAN, *Mile Magdić i Narodne novine 1899–1918, Prinos bibliografiji o plemićkim gradovima i kaštelima Like, Vinodola, Podvelebitskog primorja i Korduna IX*. 112 *Studia lexicographica*, 4, Zagreb, 2010, 1/6, 91-113.
- Josip RELKOVIĆ, Osamdesetgodišnjica rođenja Mile Magdića. *Jutarnji list*, 16/1927, 27.IX, 8.
- Viktor RIVOSEKI, *Kronika Senjske gimnazije, Prigodom 100-godišnjice. 1839–1939*, Senj, 1939.
- Drago ROKSANDIĆ, Bune u Senju i Primorskoj Krajini (1719 .– 1722.), *Radovi Instituta za hrvatsku povijest*, 15/1982, Zagreb, 33-106.
- Stjepan SRŠAN, Biografije učitelja i profesora osječkih gimnazija i srednjih škola od 1855.-1945, Osijek, 2009.

Ivan TIRONI (pogovor), *Topografija i povijest Ogulina*, Zagreb, 1995.

Život i djela Senjanina Mateše Ant. Pl. Kuhačevića, hrvatskog pjesnika XVIII. vieka, Senj, 1878.

Andrej ŽMEGAČ, Najvažnije djelo hrvatske burgologije u Szabo Gjuro, *Sredovječni gradovi u Hrvatskoj i Slavoniji*, Zagreb, 2006.

A CONTRIBUTION TO THE BIBLIOGRAPHY OF MILE MAGDIĆ WITH
A SPECIAL OVERVIEW OF THE HISTORY OF THE TOWN OF SENJ

Summary

The intention of this paper is to draw attention to the importance of the scientific work of Mile Magdić, who gave the greatest contribution to the research of the history of the town of Senj. With the publication of works connected to the history of burgs and fortresses and the transcription of historical documents he gave a great contribution to Croatian historiography and archival sciences. Although he collaborated with renowned Croatian historians such as Radoslav Lopašić and Franjo Rački, his importance and contribution to Croatian historiography have not been recognised. In fact this paper should remind us of Magdić's dedicated work and contribution to Croatian historiography, especially the research of the history of the town of Senj.

Keywords: Mile Magdić, Senj, Ogulin, 1878, archive, topography